

— अति *hingleiten, hinkriechen über, an* (acc.): यद्भो अतिसर्पति RV. 8, 91, 21. अर्द्धिर्न ब्रूणामिति सर्पति लचम् 8, 86, 44. उत यो यामतिसर्पति *sich hinausziehen über* AV. 4, 16, 4. 20, 9. धिक्त्रियान् TS. 6, 3, 2, 5. LIT. 1, 9, 14. von Flüssigem AIR. Br. 5, 27. Vgl. अतिसर्पण.

— व्यति act. P. 1, 3, 15. Vop. 23, 55. fg. *hinundher fliegen*: इषुभिर्व्यतिसर्पद्भिर्दित्यो उत्तरीयत MBh. 4, 1042.

— अघि *darüber hin gleiten*: वृत्तिः ÇĀṆKH. Ça. 17, 14, 6. 17, 4.

— समघि *dass. ÇĀṆKH. Ça. 17, 16, 5.*

— अनु *nachschleichen, nachgehen*; mit acc. ÇĀṆKH. Ça. 8, 15, 8. रामम् BHATT. 15, 59. क्रन्दितम् KATHA. 53, 112. *entlang kriechen* AV. 9, 8, 7. *sich nähern, herantreten zu*: सर्वास्तानेकैकमुपसर्पति (एकैकमुप° v. l.) MBh. 1, 6201. in der Stelle गिरिमन्वसृत् BHATT. 6, 27 ist अनु mit गिरिम् zu verbinden: *er bewegte sich nach der Richtung des Berges hin.*

— समनु *herantreten, sich nähern* MBh. 1, 6450.

— अप 1) *sich fortbegeben, zurücktreten, weichen* MBh. 1, 5286. 6704. 3, 14112. R. 2, 29, 4. R. GORR. 2, 123, 1. 5, 25, 17. 27, 24. 7, 19, 31 (med.). या ह्येव न तत्पार्श्वान्तरमप्यपसर्पति KATHA. 104, 58. अणमेतत्प्रवृद्धं मे हृदयान्नापसर्पति MBh. 5, 2349. Spr. (II) 4477. MĀR. P. 16, 21. Finsterniss VARĀH. Bṛh. S. 8, 87 (med.). संपदः Spr. (II) 4411. — 2) *beschleichen* so v. a. *belauschen, ausforschen*: पौरज्ञानपदान् UTTAR. ed. Cow. 25, 5 (उपसर्पितुम् die ältere Ausg.). — Vgl. अपसर्प fg. und अपसृति. — caus. *fortjagen*: °सर्प्य partic. fut. pass. Spr. (II) 574 (Conj.).

— प्रत्यप *caus. zum Zurückweichen zwingen*: (शरैः) प्रत्यपासर्पयद्दयान् R. 6, 92, 8.

— व्यप *sich fortbegeben, — entfernen, — auf und davon machen* MBh. 4, 1899. 8, 1928. 15, 287.

— अभि *schleichend —, leise u. s. w. sich nahen* (mit acc.) KĀṬH. 28, 8. सर्वानृतून्यश्वो ऽग्निमभिसर्पति Nir. 7, 19. AV. 3, 25, 4. Vgl. अभिसर्पण.

— समभि *hinfliegen —, hinschiessen zu* (acc.): (पार्थम्) शरः समभिसर्पत्ता (°सर्पत्तु ed. Bomb.) वल्मीकमिव पन्नगाः MBh. 4, 1522.

— अत्र 1) *hinuntergleiten*: von der zum Untergang sich neigenden Sonne VS. 16, 7. LIT. 3, 1, 12. *zurückweichen*: समुद्रस्यावसर्पतः (so ed. Bomb.) MBh. 13, 7257. काले ऽवसर्पति so v. a. अवसर्पिण्याम् ÇATR. 14, 98. — 2) *beschleichen*: वृषाम् TS. 4, 2, 3, 1 (VS. v. l.). AV. 8, 6, 8. — 3) *allmählich überziehen*: शार्पशूरम् AV. 11, 1, 17. — Vgl. अवसर्प fg. — caus. *zurückweichen veranlassen*: समुद्रस्यावसर्पितः (समुद्रस्यावसर्पतः ed. Bomb.) MBh. 13, 7257.

— अन्वव *nachschleichen* ÇAT. Br. 1, 8, 4, 6.

— उपाव *herbeischleichen* ÇAT. Br. 14, 6, 21, 1.

— पर्यव *dass. ÇĀṆKH. Br. 27, 1.*

— प्रत्यव *dass. ÇAT. Br. 14, 5, 2, 21.*

— व्यव *sich einschleichen in* AV. 19, 44, 7. TS. 2, 2, 2, 2. देवानां पुरं मध्यतः TBa. 1, 7, 3, 5. KĀṬH. 28, 8. 29, 10. PĀṆĀV. Br. 15, 11, 9.

— आ *herbeischleichen* KĀṆD. Up. 1, 12, 4.

— उदा s. उदासर्पण.

— उपोदा, partic. °सृत् *ausgebrochen* ÇAT. Br. 7, 3, 2, 14.

— उद् 1) *hervorkriechen, sich erheben vom Sitz u. s. w.*: पृथिव्याः *sich mühsam aufrichten* AV. 6, 134, 2. ÇAT. Br. 11, 5, 2, 4. 7. *sich erheben auf,*

*über* (acc.): गजः, सरित्प्रवाहस्तत् RAGH. 5, 46. *sich erheben so v. a. höher werden* Bhāg. P. 8, 7, 19. ein Durchgang, eine Thür MBh. 3, 2930. नात्सर्पत्युदधिः Bhāg. P. 3, 29, 42. 11, 8, 6 (med. zugleich *sich überheben*). *in die Höhe gelangen, eine hohe Stellung erlangen* KĀM. NĪTIS. 19, 22. *hervorgehen, entstehen aus, in*: तन्मुखाभोरुहोत्सर्पत्कान्ति KATHA. 116, 26. अन्यथाबुद्धिः प्रमत्तस्य हृदि । उत्सर्पति Bhāg. P. 11, 13, 9. उत्सृप्त *heraufgekommen, aufgegangen*; von der Sonne KĀṬ. Ça. 4, 8, 21. अनुत्सृप्त 22. Nir. 12, 14. — 2) *sich langsam weiter bewegen*: प्राडा होतुर्धिष्यादुत्सर्पत् TBa. 3, 11, 2, 8. ÇAT. Br. 2, 3, 2, 24. KĀṬ. Ça. 4, 14, 27. 13, 8, 2. GORR. 1, 2, 8. 2, 10, 24. 3, 10, 20. ĀÇV. Ça. 4, 5, 10. fg. — Vgl. उत्सर्पिन्. — caus. *aufsteigen lassen*: असूम्सृष्टि Bhāg. P. 4, 23, 15. — desid. *sich zu erheben wünschen*: उत्सिर्प्सता यामारुहन्तः RV. 8, 14, 14. आरुहन्तति मायाभिर्हृत्सिर्प्सन्ति ये दिवम् Bhāg. P. 8, 11, 5.

— उपोद् *hinauskriechen* AIR. Br. 6, 1.

— प्रोद् *aus den Fugen kommen* Bhāg. P. 7, 8, 33 (med.).

— व्युद् *sich herausbewegen* AIR. Br. 5, 23.

— समुद् 1) *sich erheben bis — hin* (acc.): धूपे समुत्सर्पति वैजयन्तीः RAGH. 6, 8. — 2) *einbrechen, beginnen*: घाते समुत्सर्पति Spr. (II) 937, v. l.

— उप 1) *hinschleichen zu, sich verkriechen in; beschleichen, sich sachte hinzumachen*: उप सर्प मातरं भूमिमताम् RV. 10, 18, 10. 99, 12. AV. 5, 11, 6. 7, 56, 6. 8, 6, 2. 12, 1, 46. ÇAT. Br. 3, 5, 2, 31. ह्यापाम् 11, 1, 2. मूला-नि 13, 8, 20. GORR. 3, 2, 11. KĀUÇ. 133. AIR. Br. 3, 46. दीक्षितस्तु वसो-धारापुसर्पत्तु ĀÇV. Ça. 4, 8, 30. *herantreten zu* (acc.), *sich nähern, sich hinbegeben zu* Brāhmaṇ. 3, 22 (अनुसर्पति MBh. 1, 6201). MBh. 2, 2701. 3, 2513 (उपसर्प nach NĪLAK. = उपसर्प; v. l. उपसर्प्य, wofür उपसृप्य zu lesen ist). 14875. 4, 1601. 5, 7523. 14, 1678. HARIV. 4616. R. 3, 26, 10. 32, 2. 4, 16, 10. 5, 14, 12. Spr. (II) 174. 508. 609. 3722. 3913. ÇĀK. 49, 6. 94, 4. 109, 9. KATHA. 22, 84. 25, 99. PRAB. 22, 1. DHŪRTAS. 70, 3. Bhāg. P. 5, 1, 8. 6, 9, 21. 8, 3, 30. HIT. 73, 1. नोपसर्पति ते यमम् MBh. 3, 13372. 13, 3178. ममोपा-त्तिकम् MĀLAV. 8, 17. fg. तत्र M. 9, 269. पञ्चरात्रमुपसर्पद्भिः समाहित-स्तैः स ह्रद्ः *fünf Tage lang nach der Richtung hin gehend* PĀṆĀT. 159, 23. mit gen. der Person KATHA. 28, 106. Spr. (II) 1308. med. MBh. 8, 2512. 9, 2806. R. 2, 96, 9. 3, 30, 32. 4, 16, 9. 6, 101, 25. भार्ये *sich geschlechtlich nähern* MBh. 1, 8813. *stossen auf*: ग्रामं गच्छन्वन्मूलमुपसर्पति P. 1. 4, 50. Schol. von Unbelebtem: प्रतिवातं नहि घनः कदाचिदुपसर्पति *sich bewegen, ziehen* Spr. (II) 4408. मयूखैरुपसर्पद्भिः *langsam herankommend* R. 3, 22, 19. संध्या Bhāg. P. 3, 18, 26. नोपसर्पद्भिमुच्छा शशिनं दृश्यते त-मः । विसृज्योपसर्प्य तद्वत्पश्य शरिणाम् MBh. 12, 7436. यत्रोपयासमुप-सर्पति देवमाया Bhāg. P. 3, 31, 20. डुःखम्, सुखम् Spr. (II) 7085 (med.). प्रलयम् in's Verderben —, *zu Grunde gehen* HIT. II, 175. — 2) *an Etwas gehen, beginnen*; mit infin. M. 10, 105. HIT. 15, 7. पुरुषोपसृप्तानि Verz. d. Oxf. H. 215, 6, 30. — 3) *Jmd* (acc.) *belauschen, ausforschen* UTTAR. 18, 12 (अपसर्पितुम् ed. Cow.). — Vgl. उपसर्पण fg. — caus.: सद्विद्यो स्तु-पसर्प्यताम् Spr. (II) 6673 und उपसर्प्य N. 12, 84 wohl fehlerhaft für °सृप्यताम् und °सृप्य.

— समुप *herantreten zu* (acc.), *sich nähern* MBh. 1, 6441. 6450. R. 4, 58, 11.

— विनि ĀÇV. Ça. 6, 12, 2 (in der gedr. Ausg.) fehlerhaft für विनिस्.